

Забезпечення якості вищої освіти в Україні: виклики сьогодення

А. В. Куруч

Українська інженерно-педагогічна академія
Corresponding author. E-mail: Anutakuruch@ukr.net

Paper received 21.05.18; Accepted for publication 28.05.18.

<https://doi.org/10.31174/SEND-PP2018-170VI70-06>

Анотація. У роботі розглядаються проблемні питання забезпечення якості освіти у вищих навчальних закладах України в контексті вимог Законів України «Про освіту» і «Про вищу освіту». Матеріал надано згідно з групами характеристик: якість потенціалу досягнення мети освіти, якість процесу формування професіоналізму і якість результату освіти. У роботі доведено необхідність вирішення питання надання якісних освітніх послуг у ВНЗ України з позицій системного підходу шляхом створення певної «дорожньої карти» як з боку держави, так і самих вищих навчальних закладів. Особливий акцент зроблено на проблемах поліпшення мотивації учасників навчального процесу у ВНЗ, забезпеченні індивідуальних траєкторій розвитку для кожного студента, подальшому вдосконаленні нормативно-правової бази вищої освіти. Значна увага приділена також використанню інформаційних технологій у навчальному процесі, особливо необхідності врахування можливостей сучасних гаджетів тощо. Питання забезпечення надання якісних освітніх послуг безпосередньо пов'язуються з реалізацією компетентнісної парадигми у навчанні.

Ключові слова: вищий навчальний заклад, компетентнісний підхід, професійна підготовка, професорсько-викладацький склад, якість освіти, якість освітнього процесу.

Актуальність дослідження і постановка проблеми.

Система освіти в Україні знаходиться на шляху активних перетворень, що обумовлено з одного боку реформуванням її зверху, за рахунок введення в дію нової нормативно-правової бази, а саме Законів України «Про вищу освіту» (2014), «Про освіту» (2017), з іншої - орієнтацією на національні освітні системи розвинених країн світу, що активно розвиваються в епоху глобалізації. Ринок освітніх послуг сьогодні суттєво комерціалізований. Одним із впливових чинників на ньому в умовах пошуку конкурентних переваг є якість освітніх послуг, що надається у вищій школі. Саме тому забезпечення якості вищої освіти у ВНЗ України є пріоритетним завданням на сучасному етапі. Разом із тим у багатьох джерелах ця проблематика розглядається тільки в площині удосконалення навчального процесу, що не відповідає вимогам часу.

Аналіз досліджень та публікацій.

Початок ХХІ століття характеризується активним включенням України у глобалізаційні процеси в сфері освіти. Їх каталізатором стало підписання Україною у 2005 році Болонської угоди. Саме з цього часу українські науковці оприлюднюють низку робіт, які стосуються якості освіти. Це роботи Т.Борової, І.Булах, Л.Гриневиц, С.Клепка, О.Коваленко, К.Корсака, В.Кременя, К.Левківського, О.Локшиної, В.Лугового, Т.Лукіної, О.Ляшенка, О.Овчарук, Л.Парашенко, Г.Полякова та ін.

У цей же період часу відбувається захист низки дисертаційних досліджень щодо забезпечення якості вищої освіти. Це роботи М.Кісіля «Якість вищої освіти як предмет філософського аналізу»; В.Луначека «Теоретико-методологічні засади професійної підготовки керівних кадрів в умовах магістратури до управління якістю освіти»; І.Потай «Моделі і структура мультипроєкта модернізації системи управління якістю підготовки спеціалістів з вищою освітою»; В.Радченко «Управління якістю професійної діяльності викладачів вищих навчальних закладів І-ІІ рівнів акредитації»; І.Трегубенко «Методи та моделі оптимізації системи управління навчальним процесом в вищих закладах освіти» та ін. Однак слід зазначити, що їх відсоток

серед педагогічних досліджень є досить невеликим, що свідчить про необхідність подальших наукових досліджень за цим напрямом.

Міжнародний стандарт ISO 8402-86 визначає якість як сукупність властивостей і характеристик продукції чи послуги, які надають їм здатність вдовольняти обумовлені чи передбачені потреби [10, с. 427]. Взагалі ж освіта як послуга знайшла своє відображення в Генеральній угоді з торгівлі послугами («General Agreement on Trade in Services» – «GATS»), що обумовило її комерціалізацію [11].

Енциклопедія освіти за ред. В.Кременя визначає якість освіти, як збалансовану відповідність певного освітнього рівня (загальної середньої, професійно-технічної, вищої тощо) численним потребам, цілям, умовам, затвердженим освітнім нормам і стандартам, яка встановлюється для виявлення причин порушення цієї відповідності та управління процесом поліпшення встановленої якості [3].

О.Ляшенко вважає якість освіти квінтесенцією: 1) сутності поняття; 2) процедур діагностування; 3) аналізу явищ і властивостей суб'єктів освітнього процесу [6, с. 10].

Закон України «Про освіту» (ст.1), визначає якість освіти як відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг. Крім того, в документі надається визначення якості освітньої діяльності, як рівню організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг [9]. У ст.1 Закону України «Про вищу освіту» поняття «якість освітньої діяльності» уточнюється і визначається як рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань[7].

Слід зазначити, що зміни певних акцентів у поглядах на якість вищої освіти відбулися в процесі запровадження в навчальний процес українських ВНЗ компе-

тентнісної парадигми, основні положення якої відображені в роботах таких українських науковців як М.Астахова, Н.Бібік, Г.Дегтярьова, В.Мадзігон, О.Пометун, С.Раков, З.Рябова, О.Савченко, С.Сисоєва, Т.Сорочан та ін. Їх увага переважно приділена якості формування певних компетентностей в процесі професійної підготовки у вищій школі і системі підвищення кваліфікації.

В.Луначек вважає, що для поліпшення ситуації необхідно запровадити жорсткі вимоги до професійної компетентності керівників освітньої галузі як на момент їх призначення, так і в процесі роботи. Потрібно регулярно проводити їх професійну атестацію незалежними комісіями, до яких повинні входити не тільки представники органів управління, а й представники педагогічної науки і громадськості. Саме якість керівного складу ВНЗ і органів управління освітою є однією з необхідних умов надання якісних освітніх послуг в Україні [5].

Сьогодні можна стверджувати, що суттєві зміни в поліпшенні якості освіти в ВНЗ України почали відбуватися після затвердження Національної рамки кваліфікацій України (2011), Закону України «Про вищу освіту» (2014), Закону України «Про освіту» (2017), завдяки положенням яких фактично було сформульована «дорожня карта» для ВНЗ України [7–9].

Разом із тим проведений нами аналіз свідчить про необхідність подальших науково-теоретичних пошуків у цій царині в контексті новітніх змін у освітньому законодавстві України.

Постановка завдання. Метою цієї роботи є розгляд основних проблем щодо забезпечення якості вищої освіти у ВНЗ України з урахуванням вимог оновленої нормативно-правової бази, що регламентує діяльність системи освіти на сучасному етапі.

Виклад основного матеріалу.

Створення систем внутрішнього і зовнішнього забезпечення якості надання освітніх послуг у ВНЗ України на сучасному етапі базується на ст.41 Закону України «Про освіту», яка визначила, що складовими системи забезпечення якості освіти є:

- система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти);
- система зовнішнього забезпечення якості освіти;
- система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти [9].

Відповідні положення уточнені також у ст. 16 Закону України «Про вищу освіту», яка вказує, що система забезпечення якості вищої освіти складається з системи внутрішнього забезпечення якості освіти у ВНЗ; системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості вищої освіти; системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти [7].

У процесі підготовки цієї роботи ми виходили з поглядів Е.Короткова, який пропонує розглядати якість освіти, як комплекс характеристик освітнього процесу, що визначає послідовне і практично ефективне формування компетентності і професійної свідомості. Він виділяє три групи характеристик: якість потенціалу

досягнення мети освіти, якість процесу формування професіоналізму і якість результату освіти. При цьому *якість потенціалу* включає якість мети освіти; якість освітнього стандарту; якість освітньої програми; якість матеріально-технічної бази освітнього процесу, якість професорсько-викладацького складу; якість абітурієнтів або учнів; якість інформаційно-методичної бази.

Якість процесу формування професіоналізму складається з якості технології освіти; якості контролю навчального процесу; якості мотивації викладацького складу на творчість і ефективність педагогічної роботи; якості відношення учнів (студентів) до освіти; інтенсивності освітнього процесу; управління освітою; методів презентації знань тощо.

Під *якістю результату освіти* Е. Коротков розуміє усвідомлення професіоналізму; розпізнавання і реалізація індивідуальних здібностей і особливостей; праце-влаштування; кар'єру і зарплату; оволодіння методологією самоосвіти; знання; практичні навички [4, с.77–80].

Виходячи з викладеного вище, розглянемо можливість забезпечення якісного надання освітніх послуг у ВНЗ України. Щодо постановки мети освіти, то слід зауважити, що більшість закладів освіти ставлять перед собою амбітні цілі, виходячи з викликів ринку праці і практики провідних ВНЗ світу, які посідають провідні місця у основних світових рейтингах. Водночас подальшої роботи потребує формування стандартів освітньої діяльності у вищій школі. Згідно з ст.9 Закону України «Про вищу освіту», стандарт освітньої діяльності – це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу закладу вищої освіти і наукової установи [7]. Порівняння змістовного наповнення стандартів за спеціальностями свідчить про певну їх неузгодженість, що потребує подальшої кропіткої роботи фахівців високого класу.

Окремо слід наголосити на забезпеченні якості освітніх програм. Якщо їх тематичне наповнення за багатьма спеціальностями в цілому є досить уніфікованим, то змістовне наповнення окремих тем в результаті має певні, а іноді суттєві відмінності. Це пов'язано безпосередньо з якістю професорсько-викладацького складу і вимогами до нього на рівні конкретного ВНЗ. У безпосередньому зв'язку із змістовним наповненням освітніх програм, особливо за технічними спеціальностями, є якість матеріально-технічної бази. Систематичне недофінансування освіти за останні десятиріччя призвело до суттєвого погіршення стану лабораторної бази, що утруднює підготовку фахівців за цілою низкою спеціальностей. У сьогоднішніх умовах проблема може бути вирішена тільки поступово за рахунок цільового фінансування окремих напрямів. Слід також наголосити, що відповідне фінансування повинно відбуватися як з державного і місцевого бюджету, так і з боку недержавних (в тому числі приватних) внутрішніх інвесторів. Залучення закордонних інвесторів в умовах жорсткої конкуренції на ринку вищої освіти є сьогодні проблематичним.

Необхідно також звернути увагу на ІТ-забезпечення навчального процесу. До цього часу актуальним є питання забезпечення навчального процесу сучасними комп'ютерами і відповідними прикладними програма-

ми. Сьогодні значна кількість діючого у ВНЗ комп'ютерного парку не взмозі за своїми технічними характеристиками використовувати програмне забезпечення останнього покоління. Навчальний процес у ВНЗ не передбачає системне використання гаджетів. Тільки частина ВНЗ України вирішила питання надання для студентів безкоштовного WI-FI у навчальних корпусах і гуртожитках.

Сучасний рівень інформатизації безпосередньо впливає і на якість інформаційно-методичної бази навчального процесу в цілому. Тільки бібліотеки провідних ВНЗ України мають досить досконалу систему електронних каталогів і спроможні управляти навчальним процесом з використанням сучасних інформаційних технологій.

Залишається актуальною проблема якості професорсько-викладацького складу у ВНЗ України, що ґрунтовно розглянуто в роботах Н.Батечко, К.Астахової та ін [1-2]. Зокрема у роботі Н.Батечко вказується, що незважаючи на загальну тенденцію зменшення основної кількості викладацького складу вищих навчальних закладів України за останні роки, простежується зростання чисельності як кандидатів та докторів наук, доцентів та професорів [2]. Темпи отримання звань доцента і професора знизилися після більш жорсткого нормативно-правового регулювання на загальнодержавному рівні. Водночас залишається достатньо низьким науковий рівень захищених в Україні кандидатських і докторських дисертацій, відповідальність спеціалізованих вчених рад за ці процеси не є адекватною.

Не в рівних умовах знаходяться ВНЗ України і з позиції якості абітурієнтів. Сьогодні існує чітка їх стратифікація у залежності від результатів зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО). Випускники шкіл із вищими балами ЗНО обіймають місця у провідних університетах. Таким чином студенти першого курсу є суттєво різними за своїм базовим потенціалом у різних ВНЗ, що також впливає на якість освіти і як результат на підготовку фахівця і його конкурентоспроможність на ринку праці, що безпосередньо пов'язано з наступною групою характеристик якості вищої освіти, а саме *якістю формування професіоналізму*.

В цілому технології навчального процесу у вищій школі є традиційно застарілими і передбачають проведення лекцій і лабораторних робіт традиційними методами. Традиційними залишаються також і методи презентації знань тощо. Неупереджений аналіз свідчить, що педагогічні технології, які можна побачити за результатами запиту «Педагогічні технології вищої школи» у пошуковій системі GOOGLE, переважно пов'язані із застосування IT-технологій і систем дистанційного навчання. Значно меншими є напрацювання інноваційних підходів, пов'язаних із застосуванням інтерактивних методів навчання, особливо це стосується проектного підходу. В Україні немає сьогодні практики розповсюдженної у низці провідних університетів світу щодо, наприклад, перебудови навчального процесу в магістратурі на проектній основі, що дає можливість підготувати фахівця принципово іншої якості.

Переважно традиційним залишається і контроль якості навчального процесу. Сьогодні переважна більшість ВНЗ згідно з діючим законодавством уже затвердила положення про створення внутрішніх систем

оцінювання якості освіти, однак практична їх реалізація залишилася традиційною. Досить важко відбувається процес трансформації традиційного контролю у систему моніторингових процедур, які б системно відстежували навчальний процес за певними показниками, що стосуються як студентів, так і викладачів. Особливу увагу потрібно приділити індивідуалізації моніторингу, його прив'язці до систем рейтингування, систем корекції і прийняття управлінських рішень керівництвом ВНЗ.

Обмеженою сьогодні є можливість мотивації професорсько-викладацького складу щодо поліпшення ефективності педагогічної роботи. Фінансові можливості обмежені певними видами доплат, що регламентуються застарілою нормативно-правовою базою в цьому питанні. Обмеженою є також можливість якісного підвищення кваліфікації, особливо закордонних стажувань, фінансування яких сьогодні не передбачено. Певні виключення відбуваються тільки за рахунок закордонних грантодавців.

Негативним чинником впливу на якість освіти є нігілізм частини студентів щодо їх ролі у навчальному процесі ВНЗ і можливостей подальшого працевлаштування. Разом із тим багато студентів відвідують навчальні заняття частково, у зв'язку із складним матеріальним становищем і необхідністю паралельно працювати для отримання коштів на своє існування.

Сума перелічених вище чинників заважає інтенсифікації навчального процесу як умови надання якісної освіти.

Слід також зауважити, що дуже повільна модернізація методів управління системою вищої освіти потребує свого каталізатора. Це стосується і реальної автономії ВНЗ, кадрової політики щодо їх керівного складу, оцінювання результатів роботи тощо.

Виходячи з викладеного вище, складним є процес усвідомлення випускниками ВНЗ свого професіоналізму. Розповсюдженою залишається тенденція відсутності прямого зв'язку між отриманою вищою освітою і першим робочим місцем, що частково формалізує отриману випускниками освіту. Низький рівень індивідуалізації навчального процесу, пов'язаний з одного боку з фінансовими чинниками, які не дозволяють організувати навчальний процес у малих групах, а частково з неготовністю вищої школи підготувати значну кількість спецкурсів індивідуально прив'язаних до конкретного студента.

Для випускника сучасного ВНЗ актуальною є рівень заробітної плати на першому робочому місці, особливо в бюджетній сфері, що також не сприяє мотивації до навчання. Достойний рівень заробітних плат сьогодні маємо переважно в IT-галузі, частина представників якої працює без офіційного оформлення. Актуальною проблемою є також перетікання кращих випускників ВНЗ у магістратури закордонних ВНЗ і з наступним працевлаштуванням у зарубіжних країнах.

Нарешті слід зауважити, що суттєвою проблемою забезпечення якості вищої освіти в Україні є дотримання академічної доброчесності. Основні положення цього процесу нарешті унормовані положеннями Закону України «Про освіту», зокрема ст.42, де сказано, що «академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають

керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [9]. Передбачена також відповідальність за порушення академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками закладів освіти та здобувачами.

Виходячи із викладеного вище, зробимо такі **висновки**:

1. Забезпечення суттєвого поліпшення якості вищої освіти в Україні потребує системного підходу, зокрема за рахунок подальшої реалізації програм розвитку ВНЗ з урахуванням наведених у роботі чинників, що потребує з одного боку змін у ментальності професорсько-викладацького складу і керівництва ВНЗ, з іншого - подальших кроків з боку державної влади.

2. Низка висвітлених у роботі проблем потребує суттєвих змін у фінансуванні вищої освіти і може бути вирішена тільки за умови економічного зростання в Україні, яке в свою чергу пов'язано з якістю підготовки фахівців.

3. Поліпшення якості освітнього процесу у ВНЗ потребує перегляду низки фінансових і організаційно-кадрових механізмів у сфері вищої освіти, що зрушить ситуацію у позитивному напрямі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Астахова Е. В. Кадровий корпус вищої школи України: метаморфози розвитку : монографія / Е. В. Астахова ; Народ. укр. акад. [каф. історії України]. – Х. : Изд-во НУА, 2006. – 188 с.
2. Батечко Н.Г. Сучасний склад розвитку кадрового потенціалу вищої школи України / Н.Г.Батечко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/pptp_2013_3_3.pdf
3. Енциклопедія освіти / АПН України ; [голов. ред. В. Г. Кремень]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Коротков Э. М. Управление качеством образования : учеб. пособие для вузов / Э. М. Коротков. – М. : Академ. Проект ; Мир, 2006. – 320 с.
5. Лунычек В. Е. Подготовка магистров государственного управления до обеспечения качества образования: теория та практика : монография / В. Е. Лунычек. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 372 с.
6. Мониторинг качества образования: мировые достижения та украинські перспективи / за заг. ред. О. І. Локшиної. – К. : К.І.С., 2004. – 128 с.
7. «Про вищу освіту» Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/ru/1556-18>
8. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій України : постановка Кабінету Міністрів України від 23 листопа. 2011 р. № 1341 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>.
9. «Про освіту» Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
10. Сучасні концепції менеджменту : навч. посіб. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. І. Федулової. – К. : Центр навч. літ., 2007. – 536 с.
11. Шульга Р.Р. Категорія «торгівля послугами»: сутність та проблеми застосування у господарському законодавстві України , Р.Р.Шульга [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/FP_index.htm_2010_4_158.pdf

REFERENCES

1. Astakhova E. V. Personnel building of the Higher School of Ukraine: metamorphoses of development: monograph / EV Astakhova; Ukr. acad. [c. history of Ukraine]. - H.: LSA Publishing, 2006. - 188 p.
2. Batechko N.G. Modern composition of the development of human resources potential of higher education in Ukraine / N.G. Batechko [Electronic resource]. - Access mode http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/pptp_2013_3_3.pdf
3. Encyclopedia of Education / APS of Ukraine; [heads Ed. V.G. Kremeniy]. - K.: Yurincom Inter, 2008. - 1040 p.
4. Korotkov EM Management of the quality of education: Textbook. manual for high schools / EM Korotkov. - M.: Academ. The project; The World, 2006. - 320 p.
5. Lunyachek V.E. Preparation of Masters of Public Administration for Quality Assurance: Theory and Practice: Monograph / V.E. Lunyachek. - Kh.: KhNU named after V. N. Karazin, 2011. - 372 p.
6. Monitoring the quality of education: world achievements and Ukrainian perspectives / for the constituencies. Ed. O. I. Lokshina. - K.: I.K., 2004. - 128 p.
7. "On Higher Education" Law of Ukraine [Electronic resource]. - Access mode: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/ru/1556-18>
8. On Approval of the National Framework of Qualifications of Ukraine: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 23. 2011 № 1341 [Electronic resource]. - Access

- mode: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>.
9. "On Education" Law of Ukraine [Electronic resource]. - Access mode: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
10. Contemporary Management Concepts: Teach. manual / ed. Dr. Econ. Sciences, prof. L. I. Fedulova. - K.: Center for teaching..... 2007, 536 p.
11. Shulga R.R. Category «Trade in services»: the essence and problems of application in the economic legislation of Ukraine, R.R.Shulga [Electronic resource]. - Access mode: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/FP_index.htm_2010_4_158.pdf

Ensuring the quality of higher education in Ukraine: the challenges of today

A. V. Kuruch

Abstract. The problem of quality assurance in higher education institutions of Ukraine in the context of the requirements of the Laws of Ukraine "On Education" and "On Higher Education" is considered in this paper. The material is provided in accordance with the characteristics of the groups: the quality of the educational achievement potential, the quality of the process of formation of professionalism and the quality of the result of education. The work proved the need to address the issue of providing high-quality educational services in higher educational institutions of Ukraine from the point of view of the system approach by creating a certain "road map" from both the state and the higher educational establishments itself. Particular emphasis is placed on the problems of improving the motivation of participants in the educational process in universities, providing individual development trajectories for each student, and further improving the legal and regulatory framework of higher education. Considerable attention is also paid to the use of information technology in the learning process, especially the need to take into account the possibilities of modern gadgets, etc. The issue of ensuring the provision of quality educational services is directly linked with the implementation of the competency paradigm in education.

Keywords: *higher education institution, competence approach, professional training, faculty members, quality of education, quality of educational process.*

Обеспечение качества образования в Украине: вызов современности

A. В. Куруч

Аннотация. В работе рассматриваются проблемные вопросы обеспечения качества образования в высших учебных заведениях Украины в контексте требований Законов Украины «Об образовании» и «О высшем образовании». Материал предоставлен согласно группами характеристик: качество потенциала достижения цели образования, качество процесса формирования профессионализма и качество результата образования. В работе доказана необходимость решения вопроса предоставления качественных образовательных услуг в вузах Украины с позиций системного подхода путем создания определенной «дорожной карты» как со стороны государства, так и самих высших учебных заведений. Особый акцент сделан на проблемах улучшения мотивации участников учебного процесса в вузе, обеспечении индивидуальных траекторий развития для каждого студента, дальнейшем совершенствовании нормативно-правовой базы высшего образования. Значительное внимание уделено также использованию информационных технологий в учебном процессе, особенно необходимости учета возможностей современных гаджетов и тому подобное. Вопрос обеспечения предоставления качественных образовательных услуг непосредственно связываются с реализацией компетентностной парадигмы в обучении.

Ключевые слова: *высшее учебное заведение, компетентностный подход, профессиональная подготовка, профессорско-преподавательский состав, качество образования, качество образовательного процесса.*